

Aangoo Fi Hojii Biirroo Abbaa Alangaa Waliigala Oromiyaatiif

Biirroon Abbaa Alangaa Waliigalaa Oromiyaa Angoo fi hojii Labsii lak.214/2011 fi Labsii kana Fooyyeessuuf kan Bahe Labsii Lakkofsa 236/2013 tiin akkasumas bu'uura seerota birootiin kennameefin aangoo fi hojii armaan gadii akka qabu ni hubatama. Aangoowwan kunniinis:

- ❖ Sirni Heeraafi seeraa akka kabajamuufi olaantummaan seeraa akka mirkanaa'u ni taasisa; qaama dhimmi ilaalu waliin ni hojjata;
- ❖ Imaammata sirna haqa yakkaa biyyalessaa hojiirra ni oolcha; hojiirra akka oolu ni taasisa; qaama dhimmi ilaalu waliin ni hojjata;
- ❖ Qaama dhimmi ilaalu waliin ta'uudhaan tarsiimoo ittisa yakkaa irratti hubannoo ni uuma; hojiirra oolmaa isaa irratti deeggarsa ogummaa ni taasisa;
- ❖ Dhimma seeraa irratti gorsaa olaanaafi bakka bu'aa mootummaa naannichaa ta'ee ni hojjata;
- ❖ Manneen hojii qaama raawwachiistuu mootummaa Naannichaa hojii isaanii bu'uura seeraatiin raawwachuu isaanii ni mirkaneessa;
- ❖ Mirgootaafi bilisummaawwan bu'uuraa lammilee heeraafi seeraan eeggaman kabajamuu isaanii ni mirkaneessa;
- ❖ Seerota biraatiin aangoon Poolisiif kennname akkuma eegametti ta'ee, dhimmoota yakkaa aangoo Mana Murtii Naannichaa ta'an, akkasumas dantaa mootummaafi ummata Naannichaatiin walqabatee Magaalaa Finfinnee keessatti raawwataman irratti qoranno yakkaa gaggeeffamu ni hooggana; ni hordofa; faayidaa ummataa bu'uura godhachuun ykn dhimmichi yakkaan kan hin gaafachiisne ta'uun ifatti yammuu beekkame qoranno jalqabame akka addaan citu yookiin qoranno yakkaa addaan citee ture akka itti fufu ni taasisa; barbaachisaa ta'ee bakka argametti qoranno yakkaa akka jalqabamu ni taasisa;
- ❖ Yakkoota raawwataman poolisii waliin ni qorata; galmees irratti murtii ni kenna
- ❖ Manneen Hojii Mootummaa yookiin Dhaabbilee Misoomaa Mootummaa yookiin Jaarmiyaalee Ummataa keessatti yakka malaammaltummaa hojjataa yookiin Abbaa Taayitaa isaanii yookiin namoota kan birootiin raawwatamuu isaa eeruun yoo isa

dhaqqabu yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e Poolisii waliin ni qorata; akka qoratamu ni taasisa; tarkaanfii barbaachisaa ta'e ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;

- ❖ Aangoofi hojii mana hojichaatiin walqabatee qoranna, himannaafi adeemsa murtii yakka malaammaltummaa gufachiisuuf yakkoota nama kamiinuu raawwatamu isaa eeruun yammuua isa gahu yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e Poolisii waliin ni qorata;
- ❖ Yakkoota malaammaltummaa seera yakka yookiin seerota biroo keessatti tumaman yookiin gochoota yakka Labsii kanaan dhorkamaniin walqabatee eeruun yoo isa gahe yookiin shakkii gahaa kan qabu yoo ta'e, odeeaffannoo yookiin eeruu ni fuudha; poolisiif ni qajeelcha yookiin murtii barbaachisaa ta'e ni kenna;
- ❖ Faayidaa yookiin bu'aa yakka malaammaltummaatiin argame filannoo yookiin tooftaa adda addaatti fayyadamuun akka deebi'u ni taasisa; ni himata; ni falma, ni deebisisa; ni dhaalchisa, himanni yakka malaammaltummaatiin dhiyaate yookiin yakkoota malaammaltummaa adeemsa qorannaarr jiran falmii himannaatiin ala akka xumuramu ni taasisa;
- ❖ Namoota yakka malaamaltummaa ciccimaatiin shakkaman ni miliqu yookiin ragaa ni balleessu jedhee yoo shakke yeroo sa'atii 48:00 hin caalleef ajaja Mana Murtii osoo hin barbaachisne ajaja Abbaa Alangaa Waliigalaatiin bu'uura Seera Sirna Deemsaa Falmii Yakkaafi Labsii Sirna Seera addaafi Ragaa Farra Malaammaltummaatiin too'annaa jala oolani buufata Poolisii akka turan ajaja ni kenna;
- ❖ Qorannaaf barbaachisaa ta'ee yoo argame bu'uura Seera Sirna Deemsaa Falmii Yakkaa yookiin seerota biroo rogummaa qabaniin nama kamiiyyuu dhiyeessisee ni gaafata; jechi irraa akka fuudhamu ni taasisa; nama yookiin mana hojii kamiiyyuu irraa ragaan akka dhiyaatuf ni ajaja, ragaa dhiyaate ni fudhata;
- ❖ Yakka malaammaltummaa yookiin taaksiin walqabatee maallaqni yookiin qabeenyi argame Baankii keessa jiraachuu isaa shakkiin gahaan ykn ragaan yoo jiraate herrega Baankii shakkamaa ykn maatii isaa ykn maqaa nama biraatin olkaawamuusaa ragaa gahaan yoo argame ykn gahee aksiyoonaa qabaachuun isaa ragaan kan jiru yoo ta'e ajaja Abbaa Alangaa waliigalaatiin ragaan akka walitti qabamu ni taasisa; barbaachisaa ta'ee

yoo argame ajaja Mana Murtiin maallaqichi yookiin qabeenyichi akka hin sochoone ni taasisa;

- ❖ Qabeenyi gocha yakka malaammaltummaatiin argame, horatame yookiin tilmaama miidhaa gahee haala walqabaateen qorannaarra jiran ajaja Mana Murtiitiin akka hin sochoone ni taasisa; qabeenyi nama kamiyyuu yakka malaammaltummaatiin argamuun yookiin horatamuun isaa yoo mirkanaa'e qabeenyichi ajaja Mana Murtiitiin akka dhaalamu ni taasisa yookiin tilmaama miidhaa gaheen kan walmadaalu akka deebi'u yookiin caalbaasiin gurguramee yookiin osoo hin gurguramin mootummaaf galii akka ta'u ni taasisa;
- ❖ Namoota mirga yakkaan himatamu dhabuu qabaniifi yakkaan shakkaman yookiin himatamuun qaban mirgi kun akka irraa ka'u qaama mirgicha kaasuuf aangoo qabutti ni dhiyeessa; yammuu hayyamamu akka too'atamu ni taasisa; ni himata; ni falma; raawwii isaa ni hordofa;
- ❖ Namni yakka malaammaltummaa irratti hirmaate tokko dhimmichi mana murtiitti osoo hin dhihaatin dura odeeaffannoo barbaachisaafi bu'aa qabeessa ta'e yoo kenne himannaar irraa bilisa akka ta'u ni taasisa;
- ❖ Bu'uura seeraatiin balleessummaa irratti akka waliigalamu ni murteessa; walta'iinsa ni taasisa; falmii himannaatiin ala tarkaanfiiwwan filannoo kan biroo akka fudhataman ni murteessa; hojirra oolmaa isaa ni hordofa;
- ❖ Adeemsa qoranna yakcaa fi murtii haqaa kennisiisuu keessatti meeshaalee ciraak akka ragaatti qabaman irratti qajeelfama yookiin murtii seeraa barbaachisaa ta'e ni kenna;
- ❖ Murtiin Abbaa Alangaatiin kennamu madaalawaafi tilmaamamaa akka ta'u kan gargaaru Qajeelfama ni baasa; hojiirra ni oolcha; hojiirra ooluu isaa ni hordofa;
- ❖ Ragaan seeraafi himatamaa akka dhiyaatan qaama dhimmi ilaaluuf ajaja ni kenna; ni hordofa; bu'uura ajaja kennameen raawwatamuun yoo baate tarkaanfii seeraa ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;
- ❖ Bu'uura seeraatiin eeruu kennitoota, ragaa baatotaafi maatii isaaniitiif qaama dhimmi ilaalu waliin Wabii Eegumsa Qaamaafi Hojii ni kenna; akka kennamu ni taasisa;

- ❖ Galmee qorannoo yakkaa irratti bu'uura seeraatiin murtii ni kenna; mootummaa bakka bu'ee himata ni hundeessa; falmii ni gaggeessa; faayidaa ummataaf barbaachisaa ta'ee yoo argame himata ni kaasa; himata ka'e akka itti fufu ni taasisa;
- ❖ Murtii Manni Murtii sadarkaan jiru kenu irratti komiin yoo jiraate ol'iyyannoo ni gaafata; ni falma; iyyata ijibbaataa ni dhiyeessa;
- ❖ Ajajaafi murtiawan yakkaa manneen murtiitiin kennaman bu'uura seeraatin raawwatamuu isaanii ni hordofa; bakka hanqinni jirutti tarkaanfii sirreffamaa ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;
- ❖ Dhimma baraarsaafi dhiifamaa ilaachisee qaama dhimmi ilaalu waliin ni hojjata; sirna ni dirirsa; waajjira boordii dhiifamaa ni hundeessa; ni hooggana;
- ❖ Qaama dhimmi ilaalu waliin ta'uudhaan karoora raawwii mirga namoomaa ni qopheessa; raawwii isaa ni hordofa; sadarkaa naannootti qaamolee dhimmi ilaalu ni qindeessa; qaama dhimmi ilaaluuf gabaasa ni dhiheessa;
- ❖ Mirgi sirreffamtoota seeraa yookiin namoota buufata Poolisii yookiin mana sirreessaa keessatti too'annoo seeraa jala jiran kabajamuu isaa ni hordofa; haalli qabiinsa mirgaafi yeroon turtii bu'uura seeraatiin ta'uu isaa ni mirkaneessa; gochi seeraan alaa yoo raawwatame tarkaanfii seeraa ni fudhata; akka fudhatamu ni taasisa;
- ❖ Hubanno seeraa hawaasaa akka cimu barumsa hubannoo seeraa ni kenna; qaamota dhimma kana irratti hirmaatan ni qindeessa; bu'aa isaa ni xiinxala.
- ❖ Seeronni bahan yookiin fooyya'an qo'annoo irratti akka hundaa'an qo'annoo seeraa ni gaggeessa; akka gaggeeffamu ni taasisa; wixinee seeraa ni qopheessa; wixineewwan seeraa qophaa'anii dhiyaatan xiinxalee ni sirreessa; Afaan Amaaraafi Ingiliiziitti sirnaan hiikkamee dhiyaachuu isaa ni mirkaneessa; qaama dhimmi ilaaluuf ni dhiyeessa;
- ❖ Seerota naannichaa sirnaan ni qaba; hojji kodifikeeshiniifi jildeessuu ni raawwata; qaamolee dhimmi ilaalu waliin ta'uun seerota Federaalaa gara Afaan Oromootti ni hiika;
- ❖ Seeronni bahan Heera, seerota Naannichaafi Federaalaa, Waliigalteewwan Idil-Addunyaa, mirga dubartootaafi daa'immanii akkasumas, tumaalee kan biro Itoophiyaan mirkaneessite waliin kan wal siman ta'uu isaanii ni mirkaneessa;

- ❖ Mirgaafi dantaa ummataafi mootummaa kabachiisuuf Manneen Hojiifi Dhaabbilee Misooma Mootummaa Naannichaa, akkaataa barbaachisummaa isaatti jaarmiyaalee ummataa bakka bu'iinsa kamiyyuu dhiyeessuun osoo hin barbaachisiin bakka bu'aa ta'ee himata hariiroo hawaasaa ni hundeessa; ni falma; deebii ni kenna; dhimmoota falmiin jalqabame gidduu seenuudhaan ni falma; murtii kennname bu'uura seeraatin ni raawwachiisa;
- ❖ Waliigalteewwan manneen hojiifi dhaabbilee misoomaa mootummaa naannichaa qaama biroo waliin taasisan seera qabeessummaa isaa ni xiinxala; gorsaafi deeggarsa seeraa ni kenna; raawwiin isaa Qajeelfama Manni Maree Bulchiinsaa baasuun kan murtaa'u ta'a;
- ❖ Dhimma hariiroo hawaasaa Manneen Hojii yookiin Dhaabbileen Misooma Mootummaa Naannichaa irratti waldbaban ilaalcissee dhimmichi mana murtii yookiin mana murtiin ala mala filannoo jiruun akka furamu ni murteessa; bu'uura murtichaatiin raawwatamuu isaa ni mirkaneessa;
- ❖ Namoota himanna hartialoo hawaasaa banuuf humna dhaban keessumaayyuu dubartoota, daa'imman, qaama miidhamtootaafi maanguddoota bakka bu'ee ni falma; akka falmamu ni taasisa;
- ❖ Namoota gocha yakkaatiin miidhaan irra gaheefi himata dhiyeeffachuufi falmuuf humna hin qabne bakka bu'ee beenyaa akka argatan himanna hartialoo hawaasaa ni dhiyeessa; ni falma yookiin walta'iinsa ni taasisa;
- ❖ Hojii isaa ilaalcissee qorannaafi qo'anno hojii ni taasisa; ragaaleefi istaatistiiksii adda addaa walitti ni qaba; ni qindeessa; ni tamsasa; ni gabaasa;
- ❖ Ilaalcha, dandeettiifi ogummaa Abbaa Alangaafi hojjattootaa itti fufiinsaafi sadarkaa sadarkaan cimsuuf leenjii ni kenna; leenjiifi carraan barnootaa akka kennamu ni taasisa;
- ❖ Ogeessota seeraa naannicha keessatti tajaajila abukaatummaa irratti bobba'uu barbaadaniifi ulaagaa guutaniif akkasumas barreessitoota dhimma seeraatiif hayyama ni kenna; ni haaromsa; ni hordofa; ni too'ata; ni dhorka; ni haqa;
- ❖ Qamolee dhimmi ilaalu waliin sirni tajaajila seeraa bilisaa itti kennamu ni dirirsa; tajaajilichi akka kennamu ni taasisa; ni hordofa; ni too'ata;

- ❖ Waldaaleefi dhaabbilee miti mootummaa bu'aaf hin hundeeffamne ni galmeessa; hayyama qaama seerummaa ni kenna; qaama dhimmi ilaalu waliin ni hordofa; ni too'ata; gabaasa raawwii hojji dhiyaatu irratti hundaa'uun hayyama ni haaromsa; ni dhorka; ni haqa;
- ❖ Waldaaleefi dhaabbilee miti mootummaa Mootummaa Federaalaa irraa hayyama fudhatanii naannicha keessatti hojjatan ni too'ata; qaama dhimmi ilaaluuf ni gabaasa;
- ❖ Hojiiwwan mirkaneessaafi galmeessa ragaalee qaamolee birootiif seeraan hin kennamne ni raawwata; ragaa ni kenna;
- ❖ Qaxara, muudama, ramaddii, guddina, jijiirraa, mindaafi faayiddaa adda addaa, naamusa, sooramaafi dhimmoota biroo bulchiinsa Abbaa Alangaa ilaallatan kan murteessu Gumii Bulchiinsa Abbaa Alangaa naannichaa ni hundeessa; raawwiin isaa Dambii bahuun kan murtaa'u ta'a;
- ❖ Dubartoonifi daa'imman bulchiinsa haqaa keessatti qooda fudhatootaafi fayyadamtoota akka ta'an ni hojjata; haala ni mijessa; ni deeggara;
- ❖ Qaamolee adda addaa waliin qunnamtiil ni taasisa; qabeenya ni horata; waliigaltee ni mallatteessa; ni himata; ni himatama.